

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 182. Consensus Papæ ad alienationes rerum Ecclesiasticarum validas an sit necessarius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

char. *confl.* 72. (qui tamen consensum Patroni ecclesiastici necessarium censet, negantibus id ipsum aliis) Lambertin. *de jure patron.* l. 3. *quæst.* 2. a. 7. num. 2. Laym. *loc. cit. thes.* 51. & 58. Pirh. *h. t. num.* 61. Nisi forte bona illa non absolute, sed in feudum fuissent donata ecclesie à Patrono seculari. Tunc enim sine ejus tanquam domini directi consensu alienari non poterunt; dum non minus ecclesia quam laicus quo ad bona & jura feudalia subjiatur, domino directo, etiam laico juxta *c. transmissa* & *c. verum. de foro comp.* Laym. Pirh. *LL. cit.* cum communi. Vel nisi fundator aut donator bona illa donasset cum ea conditione acceptata, ut non alienentur, sine suo consensu; tunc enim sine ejus consensu alienari non possunt; cum dicta conditio; utpote non repugnans SS. Canonibus servari debeat. *c. cum dilecti. de donat. c. verum. de condit. apposit.* Lambert. *loc. cit. n. 1.* Rosenthal. *de feudis. c. 4. concl.* 19 num. 14. Laym. Pirh. *LL. cit.* Wiestner. *h. t. num.* 84. Contrarium, nimirum non obstante tali conditione acceptata, posse adhuc ex justis à jure permissis causis & servatis debitis solemnitatibus alienari illa bona; eò quòd dicta conditio veluti turpis, & repugnans utilitati ecclesie pro non adjecta habenda, tanquam probabilius tenente Azor. l. 9. c. 2. *quæst.* 9. apud Pirh. *h. t. n. 62.* qui etiam ipse addit idem dicendum, si ecclesie donata sint bona, eà adjecta pena, ut, si alienentur, amittantur; eò quòd ista conditio sic solum intelligenda: si alienentur extra legitimas causas, & sine præscripta forma juris. Quòd si etiam ea super adjecta conditio; ut nisi servetur dicta conditio, revocari possit donatio, rem alienatam ipso facto cadere in commissum, ita ut fundator ejusve hæredes propria autoritate rerum illarum possessionem ingredi possint, quamvis decentius sit, ut illam occupent autoritate Judicis. Si autem id expressum non sit, non posse revocari donationem, sed agendum ad servandam conditionem docet. Laym. *thes.* 51.

Quæst. 181. *An & qualiter ad alienationem rerum ecclesiasticarum requirendus consensus Principis secularis loci, in quores illæ sitæ?*

R Esp. Consensus ille quandoque necessarius est, non necessitate hac inducta per potestatem sæcularem, sed per consuetudinem fundatam in potestate ecclesiastica. Quòd ipsum declaratur & probatur. Princeps siquidem seu Magistratus sæcularis statuto suo id efficere nequit, prohibendo directe clericis, ne res ecclesiasticas sitas in suo territorio alienent sine suo consensu; aut etiam indirectè, prohibendo laicis, ne rem quampiam pertinentem ad ecclesiam emant, aut donatam ab ea acceptent, ut sumitur ex *c. ult. de immunit. ecclies.* in 6. implicat enim hoc ipsum usurpationem aliquam jurisdictionis in causas & res ecclesiasticas, repugnatque libertati ecclesiasticæ dum hac ratione prohibentur & impediuntur Prælati Ecclesie exercere concessam sibi à Jure Canonico potestatem, nimirum alienandi, adhibitis præscriptis juris solemnitatibus, bona ecclesie, dum ita necessitas aut utilitas illius exigit; adeoque statutum tale, non valet. Quin & Constitutiones Imperatoris Justi-

niani circa formam observandam in alienationibus rerum ecclesiasticarum in Corpus Juris Civilis relatæ nullam per se & sùapte naturâ vim obligandi habent; cum laici de rebus ecclesiasticis (intellige, non tantum per se & intrinsecè spiritualibus, sed etiam de secundum se temporalibus, annexis tamen juri spirituali, ministerio & titulo beneficiorum; imò de bonis merè temporalibus ecclesie) disponendi nulla sit potestas. Arg. *c. ult. h. t.* Abb. *ibid. num.* 5. Pirh. *h. t. num.* 30. Potest tamen per consuetudinem diuturnam & immemorabilem induci, accedente patientia & licentia Prælatorum ecclesiasticorum, ut etiam consensus Principis sæcularis in alienationibus rerum ecclesiasticarum requiri debeat, ut cum Laym. *loc. cit. thes.* 52. Pirh. *h. t. num.* 63. Ac ita etiam leges & constitutiones civiles vim obligandi etiam clericos habent per hoc, quòd à Pontificibus in Corpus Juris Canonici redactæ ac veluti canonizate, vel per consuetudinem diuturnam ecclesiasticam sint approbate. AA. *idem.*

Quæst. 182. *Consensus Papæ ad alienationes rerum ecclesiasticas validas an sit necessarius?*

R Esp. primò: Præter plura de hac sparsim dicta in antecedentibus, olim seu jure antiquo in alienatione bonorum Ecclesie Cathedralis requirendum consensum Sedis Apostolicæ, non ut ea valida esset (cum nullo jure antiquo irritetur) sed ut licita esset, testatur Delb. *c. 17. du. 6. f. 1.* citatis Abb. *in c. 1. de his que sunt à Præl.* Molin. *de just. tr. 2. d. 467. num.* 8. & 16. Ricc. *decis.* 11. & 46. & aliis. Spectato jure novo, nimirum famose illius *Extrav. ambitiosæ. unica h. t. inter comm.* in locis, ubi ea recepta, requiritur consensus Apostolicus ad alienationes (comprehendendo omnia pacta & alienationis species, quibus rei immobilis aut mobilis pretiosæ dominium directum vel utile, usufructus, jus in re in alium transfertur) non tantum licitam, sed & validam bonorum non tantum Ecclesie Cathedralis, sed & cujusunque alterius ecclesie & loci pii. Et hæc sine illo, etiam facta cum causa & cæteris solemnitatibus, est ipso jure nulla. Fagn. *in c. nulli. h. t. num.* 12. Quarant. *v. alienatio. num.* 5. Barbof. *de potest. Epif. p. 3. alleg.* 95. num. 66. & DD. communiter. Uti hæc omnia in ipso textu hujus *Extrav.* exprimuntur. Atque ita in ea comprehendi alienationes omnes, etiam quæ fiunt ex justa causa, & cum aliis solemnitatibus, ut Quar. *loc. cit.* Genuenf. *in pr. Curia Archiep. Neapol. c. 85. num.* 2. Tambur. *de jur. Abb. d. 13. quæst.* 9. num. 1. Donat. *pr. regul. To. 1. p. 2. tr. 14. quæst.* 23. num. 1. Fagn. *loc. cit. num.* 13. & 14. Pirh. *h. t. num.* 54. Wiestner. num. 101. Sic observantia, stylo & praxi Curie Romanæ receptum testantes. Neque contrarium, nimirum, quòd alienationes ex justa causa & cum debitis solemnitatibus factæ inconsulto Papâ, non prohibeantur per dictam *Extrav.* ex eo deducitur, quòd in ea expressè excipiuntur alienationes jure permissæ, quales sunt omnes, quæ fiunt ex justa causa & cum debitis solemnitatibus. Nam verba illa: *præterquam in casibus à jure permissis*: restringenda sunt ad verba immediate præcedentia, nimirum ad locationem

& contractum emphyteuticum. Quorum illa jure permiffa in casu, si fiat infra triennium; ille vero, si fiat de bonis ab antiquo solitis dari in feudum vel emphyteusin; adeoque tunc fieri possunt inconsulto Papa non vero extendenda sunt ad alios contractus, seu alias alienationis species in precedentibus expressas quasi & hæc ex justa causa & cum solennitatibus fieri possent inconsulto Papâ, pro ut sentiunt Abb. Nav. Rebuff ne alioquin hæc Extrav. nihil novi operaretur, quod juribus antecedentibus non concessum; cum tamen Papa per eam, ut constat ex proœmii illius tenore, intenderit indemnitati ecclesiarum ulterius & efficacius consulere, reservando nimirum sibi suisque successoribus imposterum justâ causâ ad canonicam alienationem requisitâ cognitionem ultra alias solennitates, quibus per anteriora jura præceptis, videbat à Prælatibus & Rectoribus alienando adhuc plura inferri damna.

Quæst. 183. An igitur ad valorem alienationis post dictam Extrav. præter consensum Apostolicum necessariæ adhuc sint ceteræ solennitates juris & justa causa?

1. **R**esp. ad primum: indubitatum est, licentiam alienandi res ecclesiasticas à Papa concessam (modò non sit subrepticè obrenta, & absoluta, non conditionata, ex certa scientia seu notitiâ super re alienanda & causis alienatis data) sufficere seu supplere omnes alias solennitates, si Papa vellet, cum solennitates istæ sint juris positivi, in quo Papa potest dispensare; habetque potestatem disponendi de bonis ecclesiarum, tanquam supremus eorum administrator. Delb. *cit. du. 6. f. 1. num. 7.* citatis Ruino *conf. 157.* Riccio, Soprano. Quin & de facto & absolute obrento consensu & confirmatione Sedis Apostolicæ, nullas alias solennitates, excepto consensu Capituli, esse necessarias; & in specie suppleri per consensum Apostolicum, requisitum aliàs tractatum capitularem, & consensum cujuscunque alterius superioris (cum idem operetur rescriptum & auctoritas Principis, quod operatur interventus & decretum inferioris, ut Bald. *in l. illud. C. quando decret.* & ut idem ait in *summa loc. cit.* habens verbum superioris, non eget verbo inferioris) docent Quarant. *loc. cit. num. 7.* Pirh. *h. t. num. 55.* Wiestn. *num. 110.* qui etiam ob eandem rationem, citatis pro hoc aliis, asserit suppleri quoque per consensum Apostolicum subscriptionem & consensum capitularem si licentia hæc sit ex certa scientia & absoluta; secus, si sit conditionata, sive cum clausula: *si ita sit!* tunc enim non supplendas solennitates, ac præsertim consensum capitularem, & consequenter tunc factam sine solennitatibus alienationem fore invalidam.

2. Resp. Ad secundum: non tamen consensus Apostolicus supplet defectum causæ; cum ea etiam in *cit. Extrav.* expressè requiratur; & Papa semper consensum præter sub conditione: si alienatio sit in evidentem utilitatem ecclesiæ; adeò ut, si hoc non exprimat, semper subintelligatur. Delb.

cit. du. 6. f. 1. num. 8. citans Rotam. *p. 2. diversar. decis. 178. n. 2.* Quar. *n. 7.* Redoan. *l. c. q. 22. num. 75.*

Quæst. 184. An & qualiter alienare queat sine consensu Papæ, qui juravit, se sine eo non alienaturum?

Resp. non convenire in hoc AA, nam negant idipsum, ita ut alienans in hoc casu sit perjurus quin & alienatio, ubi recepta Extrav. sit invalida. Abb. *in c. ut super. h. t. num. 16.* Navar. *in tr. de reb. eccl. non alien. à. num. 12.* Azor. *p. 2. l. 9. c. 1. quæst. 9.* Laym. *l. 3. tr. 4. c. 10. num. 10.* quos citat & sequitur Pirh. *h. t. 1. num. 57.* Atque ita Episcopos aliósque Prælatos, qui confirmantur à Papa, non posse alienare bona ecclesiastica, etiam in casu aliàs licito & servatis solennitatibus, ob juramentum, quod præstare solent in consecratione sua, se non alienaturos quovis modo, etiam cum consensu Capituli sui, inconsulto Papa. AA. hujus sententiæ hoc nituntur fundamento; quòd juramentum hoc, utpote de re licita sit servandum; & nisi extenderet se ad alienationes aliòquin licitas, nimirum ex justa causâ, & servatâ formâ juris factas, ut & hæc ipsa cautius & consultius fiant, nihil operaretur; cum aliæ alienationes illicitæ fieri non debeant, etiam consulto Papâ. Excipiuntur nihilominus ab his quoque AA. alienationes non tantum rerum modicarum, aut etiam majoris momenti, in quibus magna necessitas non concedit moram recurring ad Papam; sed etiam alias vi *Extrav. ambit.* fieri permiffas sine consensu Papæ, puta, ad emphyteusin rerum solitarum dari in emphyteusin, & consequenter etiam ad infeudationem rerum solitarum concedi in feudum; cum decisiones loquentes de emphyteusi comprehendant & feuda, & è converso. Affirmant è contra Riccius, Redoan. Donatus, quos citat & sequitur Wiestn. *h. t. num. 47.* nimirum non obstante tali juramento, posse adhuc fieri alienationem; eò quòd dictum juramentum extendat se solum ad casus, in quibus aliàs consensus Apostolicus exigitur de jure; non vero ad illos quoque, in quibus citra dictum consensum, independentè etiam ab *Extrav. ambit.* nimirum in locis, in quibus ea recepta non est, licita & permiffa alienatio, qualis est, dum sit ex legitima causâ, servatis ceteris juris solennitatibus. Cujus ulteriorem hi AA. dant rationem. Quòd licet istiusmodi Prælati juramentum dictum emittentes extendere potuerunt etiam ad alienationes de cætero legitimas seu à jure permiffas, in dubio tamen sic extensum non præsumatur; cum in dubio in partem mitiorem & juranti favorabiliorem sit interpretandum, ut tradunt apud Wiestn. *num. 48.* Archid. *in c. ne quis. 22. quæst. 2.* Abb. *in c. ut super. h. t. num. 15.* Sylv. *v. juramentum. 3. quæst. 3.* Sanch. *l. 3. moral. c. 17. num. 20.* Suar. *de jurament. l. 2. c. 32. num. 2.* Laym. *ib. mor. l. 4. tr. 3. c. 9. num. 1.* Ec. ea ducti ratione; quod cum hominem præditum libertate determinate ad aliquid faciendum vel omittendum astringi sit odiosum & grave, stricta interpretatio sit præferenda. Neque latam juramenti interpretationem exigat favor religionis, sed solum, ut factum conformetur dicto; quin potius benignior interpretatio faveat religioni